

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.

I S 44/24

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 17 grudnia 2024 r.

na skutek zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Najwyższego
z 14 listopada 2024 r., sygn. I NSP 384/24:

- 1. odrzuca wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
- 2. odrzuca zażalenie;**
- 3. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 listopada 2024 r., w sprawie I NSP 384/24, Sąd Najwyższy odrzucił skargę M. J. (dalej: „skarżący”) na przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. I S 44/24 zawisłej przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu, odrzucił wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego oraz umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych.

Pismem z 11 grudnia 2024 r. skarżący wniósł zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2024 r., I NSP 384/24, domagając się jego uchylenia oraz zniesienia postępowania i zasądzenia na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym. Jednocześnie skarżący w zażaleniu wniósł w trybie art. 49 k.p.c. o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Ponadto skarżący wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu zażaleniowym, wskazując na swoją trudną sytuację finansową.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący ujął wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego w treści zażalenia, a zatem jeszcze przed wyznaczeniem składu orzekającego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym. Tymczasem w świetle uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19 rozstrzygnięto, że wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny, zaś sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek. W obecnym stanie prawnym stanowi o tym również art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. Na tej podstawie należy przyjąć, że wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego podlegał odrzuceniu jako niedopuszczalny.

Sąd Najwyższy zwraca również uwagę, że wniosek o wyłączenie złożony przez skarżącego w niniejszej sprawie stanowi w istocie kolejny wniosek o wyłączenie w rozumieniu art. 53¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wynika to stąd, że wniosek ten oparty został na tożsamyh przesłankach i dotyczy tych samych sędziów, co wniosek związany ze sprawą I NSP 384/24.

Odnosząc się do kwestii wniesionego przez skarżącego zażalenia, Sąd Najwyższy wskazuje, że postępowanie wywołane skargą wniesioną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym

lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) jest jednoinstancyjne. Teza ta znajduje oparcie w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. I tak w postanowieniu z 15 grudnia 2005 r., I KZP 44/05, Sąd Najwyższy zauważył, że „[s]tronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki” (zob. także: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 czerwca 2005 r., III SO 12/05; 3 października 2005 r., III SO 19/05). Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów z 21 września 2005 r., I KZP 24/05 Sąd Najwyższy podkreślił, iż „procedura rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania nie jest postępowaniem ani pierwszej, ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym”. Wreszcie w innej uchwale składu siedmiu sędziów z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05 (mającej moc zasady prawnej) Sąd Najwyższy przyjął, że: „[n]a postanowienie w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Także Trybunał Konstytucyjny uznał jednoinstancyjność postępowania. W postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z 9 listopada 2005 r., Ts 89/05 wskazał on mianowicie, że „[p]ostępowanie o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego ma charakter incydentalny, stąd ustawodawca ukształtował je jako jednoinstancyjne. Możliwość taką dopuszcza art. 78 Konstytucji”.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość stanowi jego swoistą cechę i wynika z jego szczególnego charakteru jako postępowania ubocznego, a także ze względów pragmatycznych. Umożliwienie zaskarżenia rozstrzygnięcia wydanego na skutek skargi na przewlekłość postępowania mogłoby prowadzić do niedopuszczalnego długotrwałego, dwuinstancyjnego rozpoznawania skargi, a więc w istocie spowodować efekt całkowicie odmienny od zamierzonego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 395 § 1 w zw. z art. 397 § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Konsekwencją odrzucenie zażalenia wobec jego niedopuszczalności jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należało zatem umorzyć na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 355 k.p.c.

[D.Z]

[a.ł..]